

**ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ HORNICTVÍ, GEOLOGIE A NAFTOVÉHO PRŮMYSLU**

113 59 Praha 3, nám. Winstona Churchilla 2

Vážený pan
MUDr. Svatopluk Němeček, MBA
ministr zdravotnictví

Váš dopis zn./ze dne

Naše značka

- Vyřazuje

Dne:

29.10.2015

**Věc: Žádost o pomoc při odstranění problémů v oblasti pracovnělékařských služeb
v OKD,a.s.**

Vážený pane ministře,

společným zájmem zaměstnavatelů i odborových organizací jako zástupců zaměstnanců je, aby systém pracovnělékařských služeb byl účinný, tj. chránil zdraví zaměstnance. Riziko ohrožení zdraví zaměstnance musí být minimální a stanovené podmínky a pravidla musí být jednoznačná a v praxi splnitelná. Při aplikaci právní úpravy pracovnělékařských služeb v praxi byly v podmínkách OKD,a.s., v současné době zjišťovány problémy, které je nezbytné z tohoto pohledu řešit i s ohledem na zachování sociálních jistot zaměstnanců:

- Jeden z problémů nastává při preventivní prohlídce u zaměstnance, který sice pracoval v riziku, ale shodou okolností posledních 6 měsíců před preventivní prohlídkou pracoval převážně mimo riziko, např. poslední měsíc mimo riziko. Ten bude podle stávající praxe vyšetřován jako zaměstnanec nepracující v riziku a nebudou mu provedena odpovídající vyšetření. Stanovení jen 6-měsíčního období, v němž je sledována práce zaměstnance v riziku před preventivní prohlídkou, nevyplývá z žádné legislativy a poškozuje zaměstnance. Navíc se historicky toto období neustále zkracuje – nejprve se sledovalo období 3 let, pak 2 roky, nyní 6 měsíců, a toto období bylo určeno jen subjektivním rozhodnutím lékařů z oddělení nemocí z povolání..

Domníváme se, že objektivně by mělo být vzato v úvahu celé období od minulé preventivní prohlídky a rozsah vyšetření provést podle nejvyšší třídy rizika, v němž zaměstnanec v tomto období pracoval. Toto by mělo být dáno legislativou či metodickým návodem.

- Dle metodického návodu k zajištění jednotného postupu při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání a ohrožení nemocí z povolání ověřuje podmínky vzniku onemocnění Krajská hygienická stanice (KHS)

Bankovní spojení
ČS,a.s. pobočka Praha 2
č.ú.2000945329/0800

Tel.: 222 233 799
Fax : 222 720 718
E-mail: osphgn@cmkos.cz

IČO: 00006025

na žádost věcně a místně příslušného pracovnělékařského pracoviště (v podmínkách OKD a.s. je to Karvinská hornická nemocnice). KHS na základě písemné žádosti příslušného pracovnělékařského pracoviště – Karvinské hornické nemocnice - a provedených šetření vypracuje vyjádření, v němž uvede, zda jsou při vykonávání posuzované práce splněny podmínky pro vznik nemoci z povolání. Problém nastává tehdy, když zaměstnanec má na žadance k provedení preventivní prohlídky uvedeno, že posledních 6 měsíců převážně nepracuje v riziku (např. poslední měsíc mimo riziko) – viz předcházející odstavec. Pak příslušné pracovnělékařské pracoviště (Karvinská hornická nemocnice) ani nepožádá KHS o ověření podmínek vzniku onemocnění a pro vyloučení možnosti nemoci z povolání stačí skutečnost, že je zaměstnanec zařazen v žadance „mimo riziko“ a další šetření případné nemoci z povolání se dále neprovádí. Příslušné lékařské pracoviště přímo nemoc z povolání odmítne z důvodu, že zaměstnanec nepracoval za podmínek, při nichž nemoc vzniká. Přitom nemoc z povolání může vzniknout i na pracovišti v 2. rizikové kategorii, o čemž svědčí 19% nemocí z povolání v ČR v roce 2014, jež vznikly na nerizikových pracovištích. **Posuzování a uznávání nemocí z povolání je složitý proces s dalekosáhlým společenským dopadem, a proto je třeba, aby se při něm postupovalo precizně a s maximální opatrností a do úvahy při šetření případné nemoci z povolání bylo vzato delší období /od minulé preventivní prohlídky/ a příslušná KHS provedla ověření podmínek vzniku onemocnění vždy, pokud v tomto období zaměstnanec odpracoval byt' jen jednu směnu v riziku. Toto by mělo opět být dáno legislativou či metodickým pokynem, nikoliv subjektivním přístupem poskytovatele pracovnělékařských služeb.**

- Pokud při posuzování zdravotní způsobilosti k práci zaměstnance je posudkový závěr, že posuzovaná osoba pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu práce, např. pro **“toho času jiné (obecné) onemocnění, nebude-li dalším šetřením prokázána nemoc z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání“**, pak tento závěr vede ve svých důsledcích k rozvázání pracovního poměru se zaměstnancem právě z důvodu „obecného onemocnění“, aniž je ukončeno šetření případné nemoci z povolání. Zaměstnanec pak má při následném zjištění nemoci z povolání problémy s domáháním se nároků, vyplývajících z odchodu ze zaměstnání pro nemoc z povolání (protože odešel z důvodu „obecného“ onemocnění) a tuto situaci pak musí řešit zdoluhavým soudním sporem. Posudkový závěr musí být zpracován až po ukončení šetření nemoci z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání.

Skutečnost, že právní úprava nepočítá s rozlišováním důvodů ztráty zdravotní způsobilosti zaměstnance, je podle Nejvyššího soudu v rozporu se zákonem. Tento nedostatek právní úpravy totiž otevřel cestu k automatickému uplatnění výpovědi z důvodu obecného onemocnění bez nároku na odstupné, i když není z lékařského posudku jednoznačný důvod ztráty zdravotní způsobilosti – to je však v neprospěch zaměstnanců, protože v případě ztráty způsobilosti v důsledku pracovního úrazu/nemoci z povoláním (ohrožením) by měl zaměstnanec nárok na odstupné ve výši 12násobku průměrného měsíčního výdělku a navíc i nárok na náhradu škody za ztrátu na výdělku z důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, který se musí soudem obtížně prokazovat.

/ 21 Cdo 2669/2012 ROZSUDEK Nejvyššího soudu ČR ze dne 4. 9. 2013: Pro závěr, že zaměstnanec není zdravotně způsobilý dále konat dosavadní práci, je významné

rovněž to, zda příčinou jeho zdravotní nezpůsobilosti jsou pracovní úraz, nemoc z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání, nebo zda zaměstnanec pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu dosavadní práce z jiných ("obecných") příčin. Z lékařského posudku proto musí být vždy jednoznačně patrné, zda u zaměstnance zjištěná zdravotní nezpůsobilost k dalšímu výkonu dosavadní práce zakládá důvod k výpovědi podle ustanovení § 52 písm. d) zák. práce, nebo zda je výpovědním důvodem podle ustanovení § 52 písm. e) zák. práce, a to bez ohledu na skutečnost, že právní úprava náležitosti lékařského posudku (v rozporu se zákonem) s takovým rozlišováním v posudkovém závěru neuvažuje /.

Nejvyšší soud uvedl také / 21 Cdo 224/2013 ze dne 16. 12. 2013 /, že z § 50 odst. 4 zákoníku práce vyplývá, že výpovědní důvod musí být vymezen tak, aby jej nebylo možné zaměnit za jiný. **V lékařském posudku (rozhodnutí příslušného správního orgánu) proto musí být výslovně uvedeno (nebo z něj alespoň bez pochybností vyplývat), co bylo příčinou pozbytí zdravotní způsobilosti zaměstnance konat dosavadní práci. V opačném případě zaměstnavatel nemůže podle Nejvyššího soudu dostatečně rozlišit, zda je důvodem rozvázání pracovního poměru pracovní úraz, nemoc z povolání, popř. ohrožení takovou nemocí nebo jiný zdravotní důvod – a nemůže tak dát zaměstnanci platnou výpověď, což v OKD nerespektují. Obdobně toto řeší i judikát 21 Cdo 2866/2014 ze dne 11.6.2015.**

- Za 1.pololetí 2015 bylo v OKD a.s. zjištěno celkem 55 chorob z povolání a ohrožení chorobou z povolání a celkem **61 „obecných“ onemocnění**, za celý rok 2014 těchto „obecných“ chorob bylo **67**, což jen potvrzuje v roce 2015 stoupající trend zjištění „obecných“ onemocnění s výše uvedenými problémy pro zaměstnance a **vede k domněnce nedostatečného šetření možných chorob z povolání v ověření podmínek vzniku onemocnění.**

- Dalším závažným problémem je vyřazování zaměstnanců na **onemocnění plic sarkoidózou, když počet zaměstnanců s tímto onemocněním přibývá.** Jedná se o onemocnění, které je velmi složité zjistit. Pokud však po provedené biopsii plic je toto onemocnění zjištěno, rozhoduje lékař pracovnílékařských služeb, že se jedná o onemocnění obecné a že je dán důvod pro vyřazení zaměstnance z dolu, protože pozbyl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu dlouhodobě způsobilost konat dále dosavadní práci.

A v tomto se odborní lékaři zcela rozcházejí. Jedna skupina lékařů tvrdí, že nelze vyloučit, že toto onemocnění vzniklo, protože dotyčný pracoval v dole. Pak by ovšem bylo zapotřebí urychleně rozšířit seznam nemocí z povolání o sarkoidózu.

Druhá skupina lékařů má za to, že původ onemocnění nezná.

Ještě je třetí skupina lékařů, která tvrdí, že i když je diagnostikována sarkoidóza plic, nemusí se o toto onemocnění vůbec jednat.

Další problém se v určení závažnosti onemocnění. Jedna skupina lékařů tvrdí, že se jedná o onemocnění, které může velmi rychle odeznít a není zapotřebí rozhodovat, že zaměstnanec pozbyl vzhledem ke svému zdravotnímu stavu dlouhodobě způsobilost konat dále dosavadní práci.

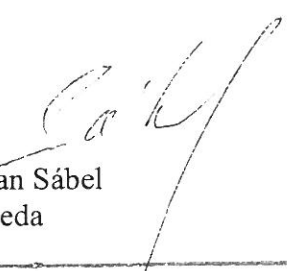
Druhá skupina lékařů tvrdí, že se jedná o celoživotní zákaz práce v podzemí.

Je proto nezbytně nutné, aby se touto problematikou zabývala skupina odborníků a dala stanovisko, zda se může jednat o nemoc z povolání a zda toto onemocnění je tak závažné, že musí být dotyčný zaměstnanec vyřazen z dolu nebo se jedná o onemocnění, které vyžaduje určitou dobu léčení. Z dosud dostupných informací víme, že touto problematikou se zabývá jeden z nejlepších odborníků na onemocnění plic v ČR Prof. MUDr. Vítězslav Kolek DrSc., přednosta Kliniky plicních nemocí a tb. z Fakultní nemocnice Olomouc.

Dovolujeme si Vás požádat pomoc v řešení výše uvedených připomínek tak, aby výkon práce co nejméně negativně působil na zdraví zaměstnanců a zachoval sociální jistoty zaměstnanců s poškozeným zdravím. Pokud se nepodaří výše uvedené zásadní problémy v brzké době vyřešit, bude nadále vznikat mezi zaměstnavateli a jejich zaměstnanci pochybnost o smyslu pracovnělékařských služeb.

Podrobněji můžeme tuto problematiku projednat na osobní schůzce.

S pozdravem

Bc. Jan Sábel
předseda

ODBOROVÝ SVAZ
pracovníků hornictví, geologie
a naftového průmyslu
PRAHA 3, náměstí W. Churchilla 2
PSČ 113 59 2